

KENTELIOÙ BREZHONEG

War ar Radio

Sizhun XIV

SIZHUN XIV
AR C'HOARIOU
KENTEL 1
C'HOARI FLIPPER

C = C'hoarier

P = Pratik

Pr = Eil pratik

T = An davarnourez

(TROUZIQU TAVARN HA FLIPPER)

- C - Emaoc'h o vont da welet !
- P - Hopala tudoù !
Setu kampion broadel ar c'hoari flipper !
(TROUZ AR FLIPPER O VONT EN-DRO)
- Pr - Re greñv ez a !
- P - Arabat horjellañ ar flipper e-giz-se !
(TROUZ AR FLIPPER O VONT EN-DRO)
- C - Petra c'hoarvez ?
Troc'het eo an tredan ?
- P - Pebezh genaoueg !
Ne oar ket c'hoari !
- Pr - Ya, ober van tra ken !
- T - Torret eo ar flipper, paotr yaouank ?
- C - Aon 'z teus tavarnourez ?
- T - 'M eus ket !
- C - Kollet eo ma arc'hant bremañ !
Eüruzamant '**m eus** ur pezh moneiz all em chakod...
Ha nann 'vat, n'**em eus ket**...
War ar c'hontouer e chom ur pezh moneiz c'hoazh
- P - He ! Ar pezh moneiz-mañ **a zo deomp** !
- T - Ya, **dezho eo** ar pezh moneiz-mañ
- C - **Deoc'h eo** ar pezh moneiz-mañ ?
Neuze oc'h pinvidik ?
- P/Pr - Paour n'omp ket !
- C - Tavarnourez !
Lak din ur banne bier war o c'hont neuze !

GERIAOUEG

kont*, ar g. -où *compte*
tavarnourez*, an d. -ed
aubergiste

broadel
national

horjellañ horjellet
secouer, ébranler

pebezh
Quel
(exclamatif;
devant un nom)

c'hoarier, ar c'h. -ien
joueur

eüruzamant
heureusement

ober van
faire semblant

tra ken
seulement

kamplon, ar c'h. -ed
champion

kontouer, ar c'h. -où
comptoir

monelz, ar m. *monnaie*;
argent

pezh monelz, ar p. -ioù m.
pièce de monnaie

Emaoc'h o vont da welet ! *On va voir ce qu'on va voir !*

Re greñv ez a ! *Il y va trop fort !*

Troc'het eo an tredan ? *Le courant est coupé ?*

Lak din ur banne bier war o c'hont !

Mets-moi un demi sur leur compte !

SIZHUN XIV

KENTEL 2

C'HOARI LOTO

P = Ar bratikerez kentañ

M = Marjannig

T = Tavarnour

P - Mont a ra Marjannig ?

M - Deuet on da c'hoari loto.

P - E-giz bep sizhun !

M - Gounezet em eus ar sizhun-mañ !

P - Pegement 'teus gounezet ?

M - Nebeut a dra !
Ne 'm eus ket bet chañs.

P - Na me kennebeut, kollet 'm eus ugent lur !

M - Ne m'eus ket gounezet kalz abaoe penn kentañ ar bloaz.

P - Ha koulskoude e vezet boas da c'hoari.

M - An noz pasaet em eus graet un huñvre.

P - Gounezet 'z toa ha pinvidik oas !

M - Divinet 'z teus !
Cheñchet eo ma buhez, un ti nevez, ur c'harr-tan nevez, dilhadoù e-leizh, bravigoù aour hag arc'hant, perlez, beajoù d'ar broioù tomm...

P - Echu gant al labour !

M - Ya, Rouzañ war an traezh an hanter eus ar bloaz !

T - Ar bilhed-mañ a zo deoc'h Marjannig ?

M - Din ar bilhed-se ?
N'eo ket aval !

P - Din eo, ma zro eo da c'hoari, ugent lur kollet ur wech ouzhpenn 'm eus aon !

T - Arabat koll fiziañs !

GERIAOUEG

fiziañs*, ar f. *confiance*
huñvre*, an h. -où *rêve*
perlez, ar p. (s. -enn* ar b.)
perle

rouzañ rouzel bronzer

'm eus aon
j'en ai bien peur

penn kentañ début

bravig, ar b. -où *bijou*

SIZHUN XIV
KENTEL 3
WAR PORZH AR SKOL

T = Tudi

E = Elen

S = Ar skolaer

T - An hini gentañ eo ma c'hanetenn.

E - **Dln eo da c'hoari bremañ.** Un taol brav 'm eus graet !

T - Emaon o vont da c'hoari.

E - Diwall, ma c'hanetenn eo hounnezh !

T - N'eo ket, **dln eo** ar ganetenn-se !

S - Hopala ! Trouz a zo bugale ! Petra c'hoarvez ?

E - Truchet en deus Tudi !

T - Ne 'm eus ket ! Elen a zo o truchañ !

S - Forzh penaos eo poent mont d'ar c'hlas.

E - Gounezet 'm eus !

T - Ul laerez out !

E - N'on ket !

T - Eo, n'out ket onest !

S - Ar c'hanetennoù **a zo dln** bremañ ha peoc'h e-giz-se !

T - Paket omp, da faot eo !

E - Ma faot dln ? N'eo ket gwir !

T - Un azenez out !

S - Petra glevan ? N'eo ket echu c'hoazh ?

(AR C'HLOC'H O SENIÑ)

Poent eo mont da labourat !

GERIAOUEG

azenez*, an a. -ed *ânesse* **onest** *honnête* **truchañ** *trucher tricher*
laerez*, al l. -ed *voleuse*

faot, ar f. -où *faute*

An hini gentañ. *La première.*

Petra glevan ? *Qu'est-ce que j'entends ?*

SIZHUN XIV
KENTEL 4
C'HOARI AR C'HARTOU

L = Lena

J = Job

P = Per

K = Klet;

L - Me a zo mestr ar wech-mañ !

J - Gant petra ?

L - Gant ar roue !

J - Gwir eo, 'm eus aon omp paket ar wech-mañ !

P - Setu al lakez !

K - N'em eus ket gwelloc'h, an damez !

J - N'em eus ket ur gartenn eus ar familh-se zoken !
Setu, un eizh !

L - Emaon o vont da gontañ ar poentoù !

J - E-keit-se e taolan gwin deoc'h.

P - Poent eo, sec'hed am eus !

K - Ha me ivez !

J - Piv en deus gounezet ?

K - Ni a-dra-sur !

P - N'eo ket sur;
Taolioù kaer hon eus graet ivez

L - Peoc'h !
N'hellan ket kontañ gant an trouz !
Echu eo, gounezet hon eus !

J - Daou roue pikez a zo ?

L - N'eus ket !

J - Eo, aze dindan ar c'hartennoù all.

P - Gwir eo !

J - Neuze ez eus un trucher en hon touesk !

P - Da biv eo an eil roue ?
Dit eo ?

L - **Dln eo ?**
N'eo ket 'vat !

- J - Eo, ar gartenn-se a zo deoc'h !
 K - N'eo ket deomp !
 P - Gounezet ho peus a drugarez dezhi !
 J - Ya, me ivez 'm eus soñj mat.
 J/P - Ur vezh eo !

GERIAOUEG

damez* , an d. -ed <i>dame (aux cartes)</i>	kaout soñj <i>se souvenir</i>	a drugarez da <i>grâce à</i>
lakez , al l. likizien <i>laquais</i> ; <i>valet (aux cartes)</i>	e taolan je jette <i>(ici je verse)</i>	a-dra-sur <i>assurément</i>
pikez , ar p. <i>pique</i> <i>(aux cartes)</i>	n'hellan ket <i>je ne peux pas</i>	e-kelt-se <i>pendant ce temps</i>
roue , ar r. -ed <i>roi</i> trucher , an t. -ien <i>tricheur</i>		en hon touesk <i>parmi nous</i>

E-kelt-se e taolan gwinn deoc'h. *Pendant ce temps je vous verse du vin.*
Poent eo, sec'hed 'm eus ! *Il est temps, j'ai soif !*
Piv en deus gounezet ? *Qui a gagné ?*
Taolioù kaer hon eus graet ivez ! *On a fait de beaux coups nous aussi !*
Neuze ez eus un trucher en hon touesk !
Alors c'est qu'il y a un tricheur parmi nous !
Me ivez 'm eus soñj mat ! *Moi aussi, je m'en souviens bien !*

SIZHUN XIV KENTEL 5 C'HOARI BOULOU

G = Goulven

T = Tangi

L = Lena

G - Prest out ?

T - Prest on !

G - Dit da stlepel ar voul, neuze !

T - Pell emañ ar mestr !

L - N'emañ ket !
 (TROUZ AR VOUL O RUILHAL)

G - Un taol brav !
 Ma zro eo bremañ.

L - Emaomp o vont da welet petra out gouest d'ober !
 (TROUZ AR VOUL ADARRE)

G - Kollet ho peus, deoc'h da baeañ ho panne !

T - N'eo ket gwir !
 N'eo ket echu c'hoazh !

G - Tost echu eo.

T - Ur voul am eus c'hoazh !

(TROUZ AR VOUL O STEKIÑ OUZH EBEN)

G - Kaset en deus kuit ma boul !

L - Ya, koll omp ar wech-mañ !

G - N'eo ket sur !
 Ret eo muzuliañ.

T - Setu ur blouzenn.
 Dal !

L - Din eo ar voul-mañ.

T - N'eo ket !
Deomp eo !

G - Koll omp ur wech ouzhpenn !

T - Emañ paotr an davarn o c'hortoz ac'hanomp da evañ ur banne !

G - Gortoz !
 Piv a zo o vont da baeañ ?

- T - C'hwi ! Kollet ho peus !
 G - Ya, met paeet hon eus dija ar wech diwezhañ.
 T - Gounezet hon eus, n'eo ket deomp da baeañ kennebeut !
 G - Ur soñj 'zo deuet din !
 T - Pehini ?
 G - Lakaat an favarnour da baeañ !
 T - Poan gollet, gwelloc'h eo deomp mont da evañ d'ar gêr neuze !

GERIAOUEG

boul* , ar v. -où <i>boule</i>	kas (kaset) <i>kuit chasser</i>
plouz , ar p. (s. -enn* ar b.) <i>paille</i>	muzuliañ <i>muzuliet mesurer</i>
mestr , ar m. -où <i>cochonnet</i>	stlepel <i>stlapet jeter, lancer</i>

Dit da stlepel ar voul ! *C'est à toi de lancer la boule !*
 Pell emañ ar mistr ? *Est-ce que le cochonnet est loin ?*
 Kaset en deus kuit ma boul ! *Il a chassé ma boule !*
 Ur soñj 'zo deuet din ! *J'ai une idée !*

SIZHUN XIV KENTEL 1.2.3.4.5 YEZHADUR/GRAMMAIRE

1- AN DISKOUENZAÑ/LE DEMONSTRATIF

A - L'adjectif démonstratif.

L'adjectif démonstratif a été étudié lors de la semaine IV. Voici des exemples rencontrés dans la présente leçon:

Ex : **Ar pezh moneiz-mañ.** *Cette pièce de monnaie-ci.*
Ar sizhun-mañ. *Cette semaine-ci.*
Ar bilhed-mañ. *Ce billet-ci.*
Ar bilhed-se. *Ce billet-là.*
Ar ganetenn-se. *Cette bille-là.*
Ar familh-se. *Cette famille-là.*

B- Les pronoms démonstratifs.

Les pronoms démonstratifs se construisent avec les mêmes terminaisons que l'adjectif démonstratif : **-mañ, -se, -hont.**

Ils expriment respectivement la proximité, l'éloignement et le grand éloignement.

Au singulier, les pronoms démonstratifs ont une forme différente suivant qu'ils sont masculins ou féminins :

	-mañ / -ci (proximité)	-se / -là (éloignement)	-hont / là-bas (grand éloignement)
masc. sing.	hemañ <i>celui-ci</i>	henezh <i>celui-là</i>	henhont <i>celui-là</i>
fém. sing.	houmañ <i>homañ</i> <i>celle-ci</i>	hounnezh <i>honnezh</i> <i>celle-là</i>	hounhont <i>honhont</i> <i>celle-là</i>
pluriel	ar re-mañ <i>ceux-ci/celles-ci</i>	ar re-se <i>ceux-là/celles-là</i>	ar re-hont <i>ceux-là/celles-là</i>

2- AR BERCHENTIEZH/ LA POSSESSION

L'idée de possession est exprimée différemment selon que l'objet possédé est défini ou indéfini.

A - L'objet possédé est défini : L'idée de possession est rendue à l'aide du verbe **BEZAÑ** et de la préposition **DA**:

Ex : **Ar pezh moneiz-mañ a zo deomp.** *Cette pièce de monnaie est à nous.*
Ar c'hanetennou a zo din. *Les billes sont à moi.*
Ar arc'hant-mañ a zo din.* *Cet argent m'appartient (est à moi).*
Kanetennou ar vugale n'int ket din.*
Les billes des enfants ne m'appartiennent pas.

B - L'objet possédé est indéfini : L'idée de possession est rendue à l'aide du verbe KAOUT :

Ex : **Ur pezh monelz am eus.** *J'ai une pièce de monnaie.*
N'em eus kanetenn ebet.* *Je n'ai aucune bille (pas une seule).*
Ur bilhed treñ en deus.* *Il a un billet de train.*

3 - AN DALC'H/ L'ACCOMPAGNEMENT

Le breton oppose l'idée de possession à celle d'accompagnement.
Celle-ci est rendue par le verbe **BEZAÑ** + la préposition **GANT** :

Ex : **Ur c'harr-tan am eus.** *J'ai une voiture (je possède une voiture).**
Ur c'harr-tan zo ganin. *J'ai une voiture (je l'ai là).**

Il n'y a pas d'opposition défini/indéfini pour l'idée d'accompagnement:

Ar/ur sac'h zo ganin. *J'ai un/le sac.*

* Ces phrases ne figurent pas dans les dialogues.